



ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Pavla Riedlbaucha a soudců JUDr. Vladimíry Čítkové a JUDr. Ivy Březinové ve věci

žalobce: **V** **B** narozený dne [redacted]
bytem [redacted]
zastoupený advokátem JUDr. Tomášem Kindlem
sídlem Blatenská 3218, 430 01 Chomutov

proti
žalované: **Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti**,
sídlem Vyšehradská 16, 128 10 Praha 2
jednající Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových
sídlem Rašínovo nábřeží 390/42, 128 00 Praha 2

o zaplacení 4 765 690 Kč s příslušenstvím, k odvolání žalobce proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 28. května 2020, č. j. 25 C 231/2019-117

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně se ve výroku o věci samé (ad I) **mění** tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci částku 60 000 Kč s 10 % úrokem z prodlení ročně z této částky od 23. 10. 2019 do zaplacení, a to do 15 dnů od právní moci rozsudku, jinak se v tomto výroku potvrzuje.
- II. Žalobce je povinen zaplatit žalované na náhradě nákladů řízení před soudem I. stupně 486 Kč a na náhradě nákladů odvolacího řízení 324 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku.

Shodu s prvopisem potvrzuje Markéta Kasimírová

Odůvodnění

1. Napadeným rozsudkem soud I. stupně zamítl žalobu, již se žalobce domáhal zaplacení částky 4 765 690 Kč s úrokem z prodlení ve výši 10 % ročně od 23. 10. 2019 do zaplacení (výrok I) a současně vyslovil, že žalobce je povinen žalované zaplatit na náhradu nákladů řízení částku 900 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku (výrok II).
2. V rozhodnutí soud I. stupně uvedl, že žalobce se domáhal po žalované poskytnutí částky 4 500 000 Kč jako přiměřeného zadostiučinění v penězích za nemajetkovou újmu, částky 84 090 Kč coby náhrady škody představované náklady vynaloženými na obhajobu žalobce, částek 23 100 Kč a 6 500 Kč coby náhrady škody představované náklady na znalečné za vypracovaný znalecký posudek a jeho doplněk, přičemž uvedených částek se domáhal z důvodu jeho nezákonného trestního stíhání zahájeného usnesením Policie České republiky ze dne 8. 3. 2006 pro podezření ze spáchání trestného činu porušování povinností při správě cizího majetku a skončeného usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 25. 10. 2018, č. j. [REDAKCE] o zastavení řízení pro promlčení trestního stíhání. Žalobce se dále domáhal po žalované poskytnutí částky 152 000 Kč jako přiměřeného zadostiučinění v penězích za nemajetkovou újmu způsobenou mu nepřiměřenou délkou uvedeného trestního stíhání.
3. Žalovaná se k žalobě vyjádřila s tím, že žalobce se na ni obrátil s nároky na poskytnutí zadostiučinění a na náhradu škody z důvodu uvedeného v žalobě, přičemž žádosti žalobce nevyhověla.
4. Stran nároků z titulu tvrzeného nezákonného rozhodnutí (usnesení o zahájení trestního stíhání – poznámka odvolacího soudu) dospěla k závěru, že absentuje odpovědnostní titul, neboť trestní stíhání žalobce bylo zastaveno z důvodu promlčení. Nelze tak uzavřít, že k protiprávnímu jednání nedošlo, nadto žalobce měl možnost po oznámení usnesení, které zastavilo trestní stíhání pro promlčení, podat do tří dnů prohlášení, že na projednání věci trvá dle ust. § 11 odst. 4 zákona č. 141/1961 Sb., trestního řádu (dále jen „tr. ř.“). Žalobce se tak vzdal možnosti příznivějšího výsledku trestního stíhání, které mohlo založit jeho nárok na náhradu škody. Nevyužil tak všech prostředků, které mu zákon k ochraně svých práv dává dle ust. § 8 odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (dále jen „zákon č. 82/1998 Sb.“).
5. Stran nároku na poskytnutí přiměřeného zadostiučinění v penězích za nemajetkovou újmu způsobenou žalobci nepřiměřenou délkou jeho trestního stíhání žalovaná uvedla, že konstatovala, že v předmětném řízení došlo k nesprávnému úřednímu postupu spočívajícímu v nepřiměřené délce řízení, avšak peněžité zadostiučinění s ohledem na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2019, sp. zn. 30 Cdo 843/2017 (dle něhož konstatování porušení práva ve spojení se zastavením trestního stíhání z důvodu jeho promlčení zásadně představuje pro poškozeného způsobilé, účinné a dostatečné zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou délkou trestního stíhání) nepřiznala. K trestnímu stíhání žalobce pak uvedla, že probíhalo před dvěma stupni soudní soustavy po dobu 12 let a 8 měsíců, ve věci samé rozhodoval soud I. stupně 3x a odvolací soud 3x, když soud I. stupně nejprve trestní stíhání obžalovaných zastavil, k odvolání státní zástupkyně odvolací soud usnesením soudu I. stupně zrušil a věc vrátil státní zástupkyni k došetření, po opětovném podání obžaloby soud I. stupně rozsudkem obžalované zprostil obžaloby, k odvolání státní zástupkyně odvolací soud rozsudek soudu I. stupně zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení pro nedostatečná skutková zjištění, druhý zprošťující rozsudek soudu I. stupně odvolací soud v celém rozsahu zrušil a rozhodl tak, že trestní stíhání zastavil z důvodu

promlčení. V řízení byly shledány průtahy před soudem I. stupně v období mezi 10. 3. 2011 a 3. 4. 2013 a mezi 2. 7. 2014 a 11. 9. 2015. Řízení bylo právně a skutkově složité, v rámci přípravného řízení bylo zapotřebí shromáždit značný důkazní materiál, bylo zapotřebí právní pomoci k odtajnění bankovního tajemství do zahraničí. Obžalovaní (i žalobce) nespolupracovali, když odmítli vypovídat jak v rámci přípravného řízení, tak na hlavním líčení. Stížnost na průtahy ani návrh na určení lhůty k procesnímu úkonu nepodával žádný z obžalovaných, postup soudu urgovala toliko státní zástupkyně. Žalobce byl jedním ze 13 obžalovaných Statutárního města [redacted]. Sám žalobce návrh na zastavení trestního řízení pro promlčení v době, kdy k němu došlo, nepodával. K předmětnému řízení projevoval extrémní nezájem, a to ve shodě s ostatními obžalovanými, kteří v řízení postupovali shodně a sdíleli tak společně újmu ohledně výsledku věci, avšak tato újma byla minimální, když stejně tak soud I. stupně projevoval zjevnou neochotu se věcí zabývat, když se v řízení dopouštěl průtahů, přičemž zároveň odmítal provádět důkazy s poukazem na rychlost a hospodárnost řízení, a právě v důsledku průtahů na jeho straně došlo k promlčení trestněprávní odpovědnosti žalobce. Žalobce nenesl ani újmu spočívající v obavě o uložení případné povinnosti k náhradě škody, když poškozené Statutární město [redacted] bylo rovněž ve věci pasivní, opakovaně se odmítlo připojit do trestního řízení se svým nárokem na náhradu škody. Žalovaná konečně uvedla, že i v případě zastavení trestního stíhání z důvodu promlčení nastává, stejně jako tomu bylo v případech zastavení trestního stíhání z důvodu jeho nepřiměřené délky či z důvodu amnestie, pro obviněného ten příznivý následek, že již mu nemůže být uložen trest, a to dokonce ani v případě, že by trval na projednání věci a byl shledán vinným. Po zastavení řízení z důvodu promlčení však žalobce ani na projednání věci netrval.

6. Na základě provedeného dokazování soud I. stupně nejprve zhodnotil, že nárok na náhradu škody způsobené usnesením o zahájení trestního stíhání se posuzuje jako nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím, neboť stejný význam jako zrušení pravomocného rozhodnutí o vznesení obvinění pro nezákonnost má i zproštění obžaloby a rovněž zastavení trestního stíhání. Soud I. stupně zdůraznil, že vzhledem k obraně žalované se zabýval tím, zda žalobce není z nároku na náhradu škody dle ust. § 12 zákona č. 82/1998 Sb. vyloučen, přičemž uzavřel, že žalobce nemá právo na náhradu újmy při analogické aplikaci ust. § 12 odst. 1 písm. b) zákona č. 82/1998 Sb., žalobce je tak z nároku na náhradu újmy vyloučen. V této souvislosti uvedl, že uplynutí delší doby od spáchání trestného činu by nemělo být důvodem pro to, aby stát poskytoval odškodnění jeho pachateli. V opačném případě by byly naroveň postaveny trestně stíhaná osoba, která se žádného trestného činu nedopustila, a osoba, jež se ho sice dopustila, ale která je s ohledem na delší časovou prodlevu od spáchání trestného činu a zahájení trestního řízení ušetřena povinností akceptovat trestněprávní následek svého jednání.
7. Na základě provedeného dokazování soud I. stupně zhodnotil, že zastavení trestního stíhání žalobce, je dostatečným odškodněním nemajetkové újmy žalobce způsobené nepřiměřenou délkou jeho trestního stíhání. Soud I. stupně s odkazem na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 5. 2015, sp. zn. 30 Cdo 1273/2014, uvedl, že nejen zmírnění ukládaného trestu, ale i zastavení trestního stíhání z důvodu jeho nepřiměřené délky je pro poškozeného způsobitelným, účinným a rovněž zásadně dostatečným kompenzačním prostředkem odškodnění jeho nemajetkové újmy vzniklé nepřiměřenou délkou trestního stíhání, přičemž přiznání některé z dalších forem zadostiučinění uvedených v § 31a odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb. by bylo namísto až v případě, pokud by se s ohledem na individuální okolnosti věci nejevil být způsob kompenzace zastavením trestního stíhání dostatečným odškodněním, když zásadně dostatečným odškodněním je. Dále s odkazem na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 2. 2016, sp. zn. 30 Cdo 785/2015, uvedl, že zastavení trestního stíhání pro jeho nepřiměřenou délku z důvodu amnestie ze dne 1. 1. 2013 představuje zásadně pro poškozeného způsobitelné, účinné a dostatečné zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou délkou trestního stíhání. S odkazem na rozsudek Nejvyššího

soudu ze dne 9. 8. 2016, sp. zn. 30 Cdo 4689/2015, pak uvedl, že ještě jinou formu zadostiučinění lze vedle toho poškozenému přiznat, pokud se odškodnění, kterého se poškozenému dostalo v trestním řízení, s ohledem na konkrétní okolnosti případu nejeví jako dostačující. V takovém případě však nelze odhlížet od toho, že toto zadostiučinění se poškozenému přiznává nad rámec zadostiučinění již poskytnutého v průběhu trestního řízení a částka představující peněžní satisfakci by tomu měla být přizpůsobena.

8. Závěr, že zastavení trestního stíhání žalobce je dostatečným odškodněním jeho nemajetkové újmy způsobené nepřiměřenou délkou trestního stíhání založil zjevně na zjištění, že v trestním řízení vedeném před dvěma stupni soudní soustavy po dobu 12 let a 8 měsíců, přičemž ve věci samé rozhodoval soud I. stupně i odvolací soud 3x, byl žalobce jedním ze 13 obžalovaných, stížnost na průtahy ani návrh na určení lhůty k procesnímu úkonu nepodával, sám návrh na zastavení trestního stíhání pro promlčení v době, kdy k němu došlo, nepodával, na projednání věci netrval, jakkoliv i v případě zastavení trestního stíhání z důvodu promlčení nastal ten příznivý následek, že již mu nemohl být uložen trest, a to dokonce ani v případě, že by trval na projednání věci a byl shledán vinným.
9. Soud I. stupně tak žalobu jako nedůvodnou zamítl.
10. O nákladech řízení soud I. stupně rozhodl v souladu s ust. § 142 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), a přiznal zcela úspěšné žalované náhradu nákladů řízení ve výši 900 Kč jakožto paušální náhrady za vyjádření se k žalobě, účast při jednání před soudem a účast při vyhlášení rozsudku podle vyhlášky č. 254/2015 Sb., o stanovení výše paušální náhrady pro účely rozhodování o náhradě nákladů řízení v případech podle § 151 odst. 3 občanského soudního řádu a podle § 89a exekučního řádu (dále jen „vyhláška č. 254/2015 Sb.“).
11. Proti rozsudku soudu I. stupně podal žalobce včasné a přípustné odvolání.
12. Stran nároku na poskytnutí přiměřeného zadostiučinění v penězích za nemajetkovou újmu způsobenou mu nepřiměřenou délkou jeho trestního stíhání nejdříve zrekapituloval, že soud I. stupně vycházel z toho, že způsobilým, účinným a rovněž zcela zásadně dostatečným způsobem kompenzace jeho nemajetkové újmy, vzniklé nepřiměřenou délkou jeho trestního stíhání, je samotné zastavení trestního stíhání, jak dovodil Nejvyšší soud v rozsudku sp. zn. 30 Cdo 1273/2014 (ze dne 19. 5. 2015 – poznámka odvolacího soudu). Nicméně Nejvyšší soud i v tomto rozhodnutí, stejně jako v dalších rozhodnutích, uvedl, že rozhodnutím o zastavení trestního stíhání se náhrada nemajetkové újmy nevyklučuje, pokud s ohledem na okolnosti případu není taková forma zadostiučinění dostačující. Žalobce uvedl, že tyto zcela zvláštní okolnosti spatřuje v tom, že k zastavení jeho trestního stíhání odvolacím soudem došlo až poté, co odvolací soud shledal v činnosti nalézacího soudu taková období nečinnosti, že došlo k promlčení trestního stíhání, přičemž se tak ukázalo, že trestní stíhání žalobce je již nějakou dobu nepřipustné. Žalobce tak byl nejen stíhán velmi dlouho, ale po určitou dobu také nepřipustně, když pro průtahy v řízení došlo k promlčení trestního stíhání, jež však nepostřehl ani státní zástupce, ani (nalézací – poznámka odvolacího soudu) soud, což vedlo nakonec ke zrušení zprošťujícího rozsudku po zjištění, že trestní stíhání je vedeno, ač je nepřipustné. Žalobce zdůraznil, že v jeho věci soudy nepřístupovaly k řízení s péčí, kterou si vyžadoval význam řízení pro něj (v této souvislosti připomněl, že má rodinu, byl členem rady statutárního města, byl též jeho primátorem, dlouhodobě působil v oblasti veřejné správy), a že je v rozporu se zcela elementární spravedlností, aby mu soud nepřiznal žádnou náhradu újmy.

13. Stran nároků z titulu nezákonného trestního stíhání nejdříve zrekapituloval, že soud I. stupně vycházel z toho, že měl navrhnout, aby v jeho trestním stíhání bylo pokračováno a pokud tak neučinil, přišel o možnost požadovat zadostiučinění i další nároky podle zákona č. 82/1998 Sb. Žalobce vyslovil přesvědčení, že nelze vyvozovat vůči němu nepříznivé důsledky proto, že se po dvanácti letech trestního stíhání nerozhodl být dále obviněn, neboť by šlo o nucení k sebeobvinění, jež však není z ústavněprávního hlediska přípustné. Jinak řečeno, žalovaná žalobce trestně stíhala, z toho delší dobu už v době, kdy bylo jeho stíhání nepřipustné, donutila ho vynaložit náklady na obhajobu a na opatření důkazů, jež sama odmítla opatřit, zničila jeho společenské postavení i postavení a reputaci jeho rodiny a vystavila je všechny mnohaletému společenskému odsudku, přičemž důvodem její liberace je to, že žalobce nebyl ochoten tento nezákonný stav snášet ještě dál. Žalovaná by tak měla být podle soudu I. stupně v právu jen proto, že došlo k nedůvodným průtahům v řízení a že se žalobce neodhodlal trpět dál příkořím trestního stíhání. Takový závěr je však jen pseudosofistikovaným zdůvodněním zjevné nespravedlnosti. Nepřípustnou je pak argumentace soudu I. stupně, že by mohl nárok na odškodnění za nezákonné rozhodnutí žalobci přiznat, jen pokud by bylo prokázáno, že se stíhaného jednání nedopustil, což se vzhledem k zastavení jeho trestního stíhání (vzhledem k němuž byl současně zrušen zprošťující rozsudek) nestalo. Pokud soud I. stupně musí posoudit, zda se žalobce skutku, jež mu byl kladen za vinu, dopustil, musel by k tomu sám provést dokazování, což však neučinil.
14. Žalobce navrhl, aby odvolací soud rozsudek soudu I. stupně změnil a žalobě vyhověl, případně aby jej zrušil a zavázal soud I. stupně k provedení dokazování pro posouzení, zda se žalobce mohl dopustit jednání kladeného mu za vinu.
15. Žalovaná k odvolání žalobce stran nároku na poskytnutí zadostiučinění z titulu nepřiměřené délky jeho trestního stíhání zrekapitulovala, že v předmětném trestním stíhání bylo celkem 13 obviněných stíháno za trestný čin porušování povinností při správě cizího majetku, celková délka řízení byla ovlivněna nutností shromáždit značný důkazní materiál včetně znaleckého posudku, bylo zapotřebí právní pomoci k odtajnění bankovního tajemství do zahraničí, vysvětlení podalo značné množství osob, obvinění nespolupracovali, když odmítli vypovídat jak v rámci přípravného řízení, tak na hlavním líčení, stížnost na průtahy ani návrh na určení lhůty k procesnímu úkonu nepodával žádný z obžalovaných, postup soudu urgovala toliko státní zástupkyně. Pokud jde o formu zadostiučinění za délku trestního stíhání, soud I. stupně přílehavě odkázal na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 5. 2015, sp. zn. 30 Cdo 1273/2014, tedy, že konstatování porušení práva ve spojení se zastavením trestního stíhání z důvodu jeho promlčení zásadně představuje pro poškozeného způsobitelné, účinné a dostatečné zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou délkou trestního stíhání.
16. Stran nároků žalobce z titulu nezákonného trestního stíhání žalovaná zopakovala, že trestní stíhání skončilo pouze na základě jeho promlčení a nelze tak shledat existenci odpovědnostního titulu ve formě nezákonného rozhodnutí. Jakkoliv návrh žalobce na provedení dokazování listinami z trestního spisu je v rozporu s ust. § 205a o. s. ř., i tak z uvedeného důvodu nemůže mít vliv na rozhodnutí ve věci.
17. Žalovaná navrhla, aby odvolací soud rozsudek soudu I. stupně jako věcně správný potvrdil.
18. K vyjádření žalované žalobce zdůraznil, že v posuzovaném řízení posudky, jejichž pořízení bylo obtížné a zdlouhavé, zajistil a zaplatil, orgány činné v trestním řízení v tomto směru nebyly obzvláště činné, řízení bylo vedeno nekoncepčně a bylo stíženo průtahy, obvinění jen využili

svého ústavně garantovaného práva nevypovídat. Zastavení trestního stíhání pro neschopnost orgánů činných v trestním řízení není satisfakcí pro žalobce, ale jen dokladem o žalostném fungování některých složek žalované.

19. Při jednání odvolacího soudu tento předestřel stran předvídatelnosti svého rozhodnutí (ust. § 13 o. z.) ohledně nároků žalobce z titulu nezákonného trestního stíhání svůj rozsudek ze dne 4. 3. 2020, sp. zn. [REDAKCE], v němž posuzoval nároky poškozeného (trestně stíhaného) na náhradu škody a poskytnutí zadostiučinění za situace, kdy jeho trestní stíhání bylo zastaveno z důvodu promlčení, přičemž dospěl k závěru, že nároky na náhradu újmy jsou vyloučeny z důvodu, že ačkoliv trestně stíhaná osoba (žalobce v kompenzačním řízení) trestním soudem byla poučena o možnosti prohlásit do tří dnů, že na projednání věci trvá (ust. § 11 odst. 4 tr. ř.), tohoto svého práva domoci se příznivějšího výsledku své trestní věci, dosáhnout plné rehabilitace a otevřít si tak cestu k náhradě škody nevyužila a její právo na náhradu škody je proto při analogickém užití ust. § 12 odst. 1 písm. b) zákona č. 82/1998 Sb. vyloučeno.
20. Při jednání odvolacího soudu tento předestřel stran předvídatelnosti svého rozhodnutí (ust. § 13 o. z.) ohledně nároku žalobce na poskytnutí zadostiučinění z titulu nepřiměřené délky řízení (trestního stíhání) dvě svá rozhodnutí, jejichž předmětem byl požadavek spoluobviněných žalobce na poskytnutí zadostiučinění z titulu nepřiměřené délky téhož posuzovaného trestního řízení (trestního stíhání).
21. Potvrzujícím rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 24. 9. 2020, sp. zn. [REDAKCE] (v době vyhlášení rozhodnutí odvolacího soudu v této věci písemné vyhotovení rozhodnutí odvolacího soudu nebylo k dispozici), ve spojení s rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 27. 2. 2020, č. j. [REDAKCE] se spoluobviněnému žalobce dostalo zadostiučinění ve výši 98 485 Kč, přičemž základní částka zadostiučinění 196 916 Kč (doba posuzovaného řízení 12 let a 7 měsíců, základní roční sazba 17 000 Kč s polovičním krácením za první dva roky řízení) byla snížena o 40 % z důvodu složitosti věci, zvýšena o 20 % z důvodu vyššího významu řízení pro poškozeného (trestně stíhaného), zvýšena o 20 % z důvodu postupu orgánů veřejné moci (průtahy). Částka zadostiučinění 196 916 Kč byla ponížena ještě o 50 % z důvodu, že trestně stíhaná osoba byla odškodněna již v rámci samotného trestního stíhání jeho zastavením v důsledku promlčení a dostalo se mu i konstatování porušení práva; samotné konstatování porušení práva ve spojení se zastavením trestního stíhání z důvodu jeho promlčení nebylo shledáno jako zcela dostatečné zadostiučinění.
22. Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 26. 8. 2020, sp. zn. [REDAKCE] byl změněn rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 28. 2. 2020, č. j. [REDAKCE] tak, že co do vyhovující částky 59 075 Kč s příslušenstvím byl potvrzen, co do částky 39 383 Kč byla žaloba zamítnuta (soud I. stupně přiznal spoluobviněnému žalobce zadostiučinění ve výši 98 485 Kč). Odvolací soud se shodl se soudem I. stupně na době posuzovaného řízení 12 let a 7 měsíců a základní roční sazbě 17 000 Kč s polovičním krácením za první dva roky řízení, základní částku zadostiučinění 196 916 Kč však snížil o 30 % z důvodu složitosti věci (soud I. stupně o 40 %), zvýšil ji o 20 % z důvodu postupu orgánů veřejné moci (průtahy), neshodl se se soudem I. stupně na zvýšení základní částky o 20 % z důvodu vyššího významu řízení pro poškozeného (trestně stíhaného) s poukazem na jeho trvalý nezájem o průběh řízení, snížil ji o 10 % z důvodu sdílení újmy obviněnými. Částka zadostiučinění byla ještě ponížena o 50 % z důvodu, že trestně stíhaná osoba byla odškodněna již v rámci samotného trestního stíhání, dostalo se jí tak jiné formy zadostiučinění nemajetkové újmy podle ust. § 31a odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb.; samotné konstatování porušení práva ve spojení se zastavením trestního stíhání z důvodu jeho promlčení nebylo shledáno jako zcela dostatečné zadostiučinění.

23. Odvolací soud poté, co přezkoumal napadený rozsudek soudu I. stupně z podnětu podaného odvolání, včetně řízení, které jeho vydání předcházelo (ust. § 212 a ust. § 212a, ust. § 214 odst. 1 o. s. ř.), shledal odvolání žalobce částečně důvodným.
24. Odvolací soud po přezkumu napadeného rozsudku konstatuje, že soud I. stupně si pro své rozhodnutí opatřil dostatek důkazů, ze kterých čerpal správná a pro rozhodnutí o věci samé postačující skutková zjištění, a takto zjištěný skutkový stav posoudil věcně správně i po stránce právní podle zákona č. 82/1998 Sb.
25. K požadovanému zadostiučinění a náhradě majetkové újmy z titulu trestního stíhání odvolací soud uvádí, že po zhodnocení důkazů provedených soudem I. stupně, přičemž odvolací soud vycházel ze skutkového stavu jím zjištěného, soud I. stupně zjištěný skutkový stav správně posoudil. V tomto směru odvolací soud zcela souhlasí s hodnocením soudu I. stupně, že nárok na náhradu škody, resp. poskytnutí zadostiučinění způsobené zahájením trestního stíhání, je třeba posoudit jako nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím.
26. Odvolací soud uvádí, že soud I. stupně správně po učiněné úvaze o jaký odpovědnostní titul by se mohlo jednat (nezákonné rozhodnutí) přikročil k posouzení obrany žalované stran vyloučení odpovědnosti ze strany státu, přičemž odvolací soud se shodl se soudem I. stupně učiněným závěrem stran vyloučení nároku na náhradu škody (poskytnutí zadostiučinění) při analogickém užití ust. § 12 odst. 1 písm. b) zákona č. 82/1998 Sb. Je tomu tak proto, že žalobce ač trestním soudem poučen o možnosti prohlásit do tří dnů, že na projednání věci trvá (ust. § 11 odst. 4 tr. ř.), tohoto svého práva domoci se příznivějšího výsledku své trestní věci, dosáhnout plné rehabilitace a otevřít si tak cestu k náhradě škody nevyužil a jeho právo na náhradu škody je proto při analogickém užití ust. § 12 odst. 1 písm. b) zákona č. 82/1998 Sb. vyloučeno. Analogická aplikace ust. § 12 zákona č. 82/1998 Sb. nepřichází v úvahu v situaci, pokud trestně stíhaný nedisponoval v trestním řízení žádným prostředkem, jehož pomocí by se mohl domoci z jeho pohledu příznivějšího výsledku, který by mu vedle plné rehabilitace zároveň otevřel cestu k náhradě škody v důsledku trestního stíhání mu vzniklé (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 1. 2016, sp. zn. 30 Cdo 4668/2014, či rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 3. 4. 2014, sp. zn. 30 Cdo 3485/2013), což však zjevně není případ žalobce.
27. K odvolací námitce žalované stran nepřipustnosti (ust. § 205a o. s. ř.) návrhu žalobce na doplnění dokazování listinami z trestního spisu, odvolací soud uvádí, že žalobce ve vztahu k odvolacímu soudu žádný návrh na doplnění dokazování neučinil, kdy zjevně jeho úmyslem bylo zrušení rozsudku soudu I. stupně s tím, že by byl soud I. stupně zavázán odvolacím soudem k doplnění dokazování.
28. Odvolací soud proto zamítavý rozsudek soudu I. stupně ve výroku o věci samé stran požadavku žalobce na náhradu obhajného, nákladů na pořízení znaleckého posudku a jeho doplňku a poskytnutí zadostiučinění z titulu samotného trestního stíhání podle ust. § 219 o. s. ř. jako věcně správný potvrdil.
29. K požadovanému zadostiučinění z titulu nepřiměřené délky trestního stíhání odvolací soud uvádí, že po zhodnocení důkazů provedených soudem I. stupně, přičemž odvolací soud vycházel ze skutkového stavu jím zjištěného, se se soudem I. stupně neshodl, a to vzhledem k okolnostem konkrétního případu (kdy odvolací soud podtrhuje to, že trestní stíhání bylo po značnou dobu vůči

žalobci vedeno již nepřípustně a význam řízení pro žalobce, který jistě nelze označit za bagatelní) a s důrazem na ust. § 13 o. z., na jeho závěru, že se žalobci dostalo zcela dostatečného zadostiučinění v samotném posuzovaném řízení tím, že jeho trestní stíhání bylo zastaveno z důvodu promlčení (k němuž došlo plynutím času ve spojení s liknavostí soudu I. stupně v posuzovaném řízení) ve spojení s konstatováním porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě. Je tak na místě vedle uvedené satisfakce, které se žalobci dostalo v trestním řízení, poskytnout i zadostiučinění v penězích, jakkoliv je nutno při stanovení adekvátní výše zadostiučinění v penězích k poskytnuté satisfakci významně přihlídnout.

30. K aplikaci ust. § 13 o. z., tedy nutnosti porovnání s jinými případy poskytnutého zadostiučinění za nemajetkovou újmu z titulu nepřiměřených délek řízení odvolací soud uvádí, že obecně (kdy odpovědnostním titulem je nepřiměřená délka různých řízení) je takové porovnání nepoužitelné s ohledem na odlišnosti toho kterého řízení, individuální specifika a hmotněprávní i procesně právní markanty každého řízení. V této souvislosti odvolací soud uzavírá, že je vždy třeba při posouzení existence odpovědnostního titulu spočívajícího v nepřiměřené délce řízení, ale i při stanovení jak formy, tak případné výše zadostiučinění v penězích, přihlížet ke konkrétním okolnostem individuálního případu, přičemž specifika toho kterého řízení nelze převádět na řízení jiná a vycházet jen z objektivních délek řízení (srovnej rozsudky Městského soudu v Praze ze dne 6. 11. 2019, sp. zn. [redacted] a ze dne 29. 1. 2020, sp. zn. [redacted]). Pokud však byla délka téhož řízení, respektive nárok na poskytnutí zadostiučinění za nemajetkovou újmu z titulu nepřiměřené délky téhož řízení, již soudy pravomocně posouzen, je na místě srovnání učinit (srovnej rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 23. 9. 2020, sp. zn. [redacted]).
31. V daném případě byla délka posuzovaného řízení, respektive nároky na poskytnutí zadostiučinění za nemajetkovou újmu z titulu nepřiměřené délky téhož řízení, již soudy pravomocně posouzeny a bylo tak tedy na místě srovnání učinit. Jako nejvíce vypovídací srovnávací „materiál“ se pak jeví rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 26. 8. 2020, sp. zn. [redacted] (jehož písemné vyhotovení bylo v době vyhlášení rozhodnutí odvolacího soudu v této věci k dispozici), jímž byl změněn rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 28. 2. 2020, č. j. [redacted] v němž odvolací soud vymezil dobu posuzovaného řízení 12 let a 7 měsíců, přikročil k základní roční sazbě 17 000 Kč s polovičním krácením za první dva roky řízení, základní částku zadostiučinění snížil o 30 % z důvodu složitosti věci, zvýšil ji o 20 % z důvodu postupu orgánů veřejné moci (průtahy), nezvýšil ji z důvodu vyššího významu řízení pro poškozeného s poukazem na jeho trvalý nezájem o průběh řízení, snížil ji o 10 % z důvodu sdílení újmy obviněnými a výslednou částku zadostiučinění ještě понížil o 50 % z důvodu, že poškozený byl odškodněn již v rámci samotného trestního stíhání, dostalo se mu tak jiné formy zadostiučinění nemajetkové újmy podle ust. § 31a odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb. (samotné konstatování porušení práva ve spojení se zastavením trestního stíhání z důvodu jeho promlčení neshledal jako zcela dostatečné zadostiučinění).
32. Odvolací soud vycházející ze skutkového stavu objasněného soudem I. stupně uvádí, že počátek rozhodné doby řízení pro žalobce je stanoven datem 8. 3. 2006, kdy bylo proti žalobci zahájeno trestní stíhání a její konec je vymezen dnem 16. 11. 2018, kdy bylo trestní stíhání pravomocně zastaveno. Odvolací soud se tak shodl se soudem I. stupně v tom, že rozhodná doba řízení činila 12 let a 8 měsíců.
33. Na základě hodnocení jednotlivých kritérií stanovených v ust. § 31a odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb. se odvolací soud shodl se soudem I. stupně i v jeho závěru, že celková doba řízení již není přiměřená.

34. V dané věci tak došlo k porušení práva žalobce na projednání věci v přiměřené lhůtě, neboť délka řízení není vzhledem k okolnostem případu, tak, jak byly v zásadě popsány soudem I. stupně, již přiměřená. Došlo tak k nesprávnému úřednímu postupu a žalobci tudíž vznikla nemajetková újma (jde o vyvratitelnou právní domněnku, porušení práva na přiměřeně dlouhé řízení je bez dalšího spojeno se vznikem nemajetkové újmy na straně žalobce; žalovaná vznik újmy nevyvracela, dokonce žalobce dobrovolně odškodnila formou konstatování porušení práva žalobce na vydání rozhodnutí v přiměřené lhůtě).
35. I odvolací soud dospěl k závěru, že požadavek žalobce na zaplacení přiměřeného zadostiučnění v penězích je oprávněný, když samotné konstatování porušení práva, se odvolacím soudem nejví jako zcela dostatečné, když nelze dospět k závěru o zjevné bagatelnosti významu řízení pro žalobce. Odvolací soud jen připomíná, že zásadním kritériem pro stanovení formy zadostiučnění, resp. určení výše přiměřeného zadostiučnění v penězích je význam namítaného řízení pro jeho účastníka. Závěr, že je na místě zadostiučnění v penězích, vede odvolací soud nejen již zmíněné ust. § 13 o. z. při vědomí, že spoluobvinění žalobce byli odškodněni, přičemž jejich procesní chování bylo v posuzovaném řízení shodné (odvolací soud neshledal důvod, aby se od posouzení věci zásadně odchýlil ve smyslu ust. § 13 o. z. část věty za středníkem), ale i to, že trestní stíhání žalobce bylo po dobu více než čtyř let vedeno nepřipustně (konkrétně od 11. 8. 2014, jak se podává ze zjištění učiněného soudem I. stupně) a konečně i to, že rozsudkem soudu I. stupně (posléze zrušeným odvolacím soudem, jenž trestní stíhání pro promlčení zastavil) byl žalobce obžaloby zproštěn, neboť v žalobním návrhu označený skutek není trestným činem.
36. Odvolací soud na základě kritérií stanovených ust. § 31a odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb., shledává přiměřeným odškodnit nemajetkovou újmu žalobce, vzniklou porušením jeho práva na projednání věci v přiměřené lhůtě, částkou vypočtenou dle „rovnice“: 187 000 Kč za 12 let řízení a 11 333 Kč za dalších 8 měsíců řízení /i odvolací soud zastal názor, že je na místě stanovit roční sazbu 17 000 Kč, tedy ve vyšší, než v základní výši 15 000 Kč za každý rok řízení, za první dva roky řízení sníženou o 50%; i odvolací soud dospěl k závěru, že vzhledem k již znatelně výraznější délce řízení (ne však natolik výrazně, či dramaticky, aby bylo přistoupeno ještě k vyšší roční sazbě), je na místě přistoupit ke stanovení roční sazby vyšší/.
37. K jednotlivým kritériím, byť demonstrativně vypočteným ust. § 31a odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb., odvolací soud vycházející ze skutkových závěrů učiněných soudem I. stupně uvádí, že je na místě základní částku modifikovat z důvodu vyššího významu řízení pro žalobce, kdy se jednalo o řízení trestní, tedy typově s vyšším významem, nicméně procesní chování žalobce, jenž neprojevoval o řízení žádný zájem, tento typově vyšší význam snižuje. V souhrnu tak je na místě dovést drobně zvýšený význam a základní částku navýšit jen o 10 %.
38. Odvolací soud neshledal důvod základní částku upravovat z důvodu stupňů soudní soustavy (dva stupně) jakožto možného samostatného kritéria.
39. Odvolací soud dále uvádí, že z důvodu postupu orgánů veřejné moci (soudu) v posuzovaném řízení je na místě základní částku navýšit o 20 %, kdy docházelo k opakovaným nezanedbatelným průtahům, které byly identifikovány již odvolacím soudem v konečném rozhodnutí vydaném v posuzovaném řízení, které ostatně vedly k tomu, že došlo k promlčení trestní odpovědnosti žalobce. K tomuto kritériu odvolací soud jen pro doplnění uvádí, že se nejedná o zdvojení odškodnění, postup orgánů veřejné moci je jen jedním, jakkoliv stěžejním, indikátorem nesprávného úředního postupu; navýšení základní částky pak je na místě, pokud se jedná o postup orgánů veřejné moci, jenž znatelně prodloužil délku řízení, jako tomu bylo v tomto případě.

40. Odvolací soud dále uvádí, že z důvodu složitosti věci je na místě základní částku podstatně snížit, a to o celých 40 %, neboť řízení bylo složité jak po skutkové stránce (rozsáhlost dokazování), tak i po stránce hmotně právní (ekonomická trestná činnost), zejména však procesně právní, kdy tato výrazná procesní složitost byla dána již pluralitou obviněných.
41. Odvolací soud se dále shoduje se soudem I. stupně i v tom, že na straně obviněných v posuzovaném řízení byla újma způsobená nepřiměřenou délkou řízení sdílena, kdy tito měli ve věci shodný zájem, chovali se v řízení procesně zcela ve shodě. Z důvodu sdílení újmy se jeví snížení základní částky o 10 % odvolacím soudu jako adekvátní.
42. Negativní (stejně jako i pozitivní) podíl žalobce na délce řízení nebyl shledán, když v řízení nezpůsobil vyloženě obstrukce, jeho nezájem o řízení byl posouzen v rámci významu řízení pro něj. Skutečnost, že se jednotlivých úkonů neúčastnil a v řízení nevyprávěl, mu nemůže být kladena k tíži, šlo o jeho právo. Na druhou stranu se žalobce nijak aktivně o urychlení řízení nesnažil.
43. Odvolací soud pak ve shodě s již uvedenými rozhodnutími vydanými v řízeních o nárocích jiných spoluobviněných přikročil k ponížení základní částky zadostiučinění ještě o výrazných 50 % z důvodu, že se žalobci dostalo i jiné formy zadostiučinění (obecně, tedy v jiných případech, vnímané jako zcela adekvátní), a to přímo v posuzovaném řízení, kdy jeho trestní stíhání bylo zastaveno pro promlčení trestní odpovědnosti žalobce, přičemž k této skutečnosti došlo jak působením plynutí času, tak i právě liknavostí soudu I. stupně (v posuzovaném řízení).
44. V souhrnu je tak na místě základní částku zadostiučinění 198 833 Kč snížit o 70 % na částku 60 000 Kč.
45. Co se týče žalobou požadovaného příslušenství, respektive data, od kdy byl úrok z prodlení požadován, odvolací soud uvádí jen to, že co se týče požadovaných úroků z prodlení, tak tyto žalobci přísluší podle ust. § 1968 a § 1970 o. z., a ust. § 2 nařízení vlády č. 351/2013 Sb., kterým se určuje výše úroků z prodlení a nákladů spojených s uplatněním pohledávky, určuje odměna likvidátora, likvidačního správce a člena orgánu právnické osoby jmenovaného soudem a upravují některé otázky Obchodního věstníku, veřejných rejstříků právnických a fyzických osob a evidence svěřenských fondů a evidence údajů o skutečných majitelích, žalobcem tak byly požadovány ve správné, respektive tzv. zákonné výši. Žalovaná se dostala do prodlení uplynutím 6 měsíců od uplatnění nároku u ní, když nárok věřitele na zaplacení úroků z prodlení vzniká tehdy, nesplní-li dlužník svůj peněžitý dluh řádně a včas, tedy je-li v prodlení, a zároveň dle ust. § 15 odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb., domáhat se náhrady škody u soudu může poškozený pouze tehdy, pokud do šesti měsíců ode dne uplatnění nebyl jeho nárok plně uspokojen. S ohledem na znění citovaného ustanovení stojí soudní judikatura na konstantním závěru, že stát se ocitá v prodlení s náhradou újmy způsobené nesprávným úředním postupem či nezákonným rozhodnutím teprve marným uplynutím šestiměsíční lhůty určené k předběžnému projednání nároku, jež začíná běžet ode dne uplatnění nároku poškozenou u příslušného úřadu (tj. v dané věci žalované), teprve ode dne následujícího po uplynutí lhůty jej stíhá povinnost zaplatit úrok z prodlení (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 4. 2003, sp. zn. 25 Cdo 2060/2001). Odvolací soud tak úroky z prodlení z přisouzené jistiny přiznal ode dne, od kterého je žalobcem požadován, tedy od prvního dne prodlení žalované, kterým je 23. 10. 2019 (nárok žalobcem u žalované uplatněn dne 22. 4. 2019, posledním dnem lhůty k projednání nároku den 22. 10. 2019).

zkoumat jen dovolací soud. Pouze proti výroku o náhradě nákladů řízení není dovolání přípustné (ust. § 238 odst. 1 písm. h o. s. ř.)

Praha 30. září 2020

Mgr. Pavel Riedlbauch v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Markéta Kasimírová

**Markéta
Kasimírová**

Digitalně podepsal Markéta Kasimírová
DPE: c=cz, o=497, n=162, s=1566
o=MĚSTSKÝ SOUD V PRAZE, is= soudní
odдіlenі, ou=12122, cn=Markéta
Kasimírová, sn=Kasimirova,
givenName=Markéta,
serialNumber=P144837, title=referent
soudní kancelsie
Datum: 2020.09.30 10:34:34 +0100

46. Odvolací soud proto zamítavý rozsudek soudu I. stupně ve výroku o věci samé stran požadavku žalobce na poskytnutí zadostiučinění z titulu nepřiměřené délky trestního stíhání podle ust. § 220 odst. 1 písm. a) o. s. ř. změnil co do částky 60 000 Kč s 10 % úrokem z prodlení ročně z této částky od 23. 10. 2019 do zaplacení tak, že žalobě v tomto rozsahu vyhověl, ve zbytku podle ust. § 219 o. s. ř. rozsudek soudu I. stupně jako věcně správný potvrdil.
47. Lhůtu k plnění odvolací soud stanovil v souladu s ust. § 160 odst. 1 část věty za středníkem o. s. ř., když je odvolacímu soudu z jeho činnosti známo, že uvedená lhůta odpovídá technickoorganizačním podmínkám čerpání peněžních prostředků ze státního rozpočtu, jimiž se žalovaná jako organizační složka státu řídí.
48. O nákladech řízení před soudy obou stupňů (ust. § 224 odst. 2 o. s. ř.) rozhodl odvolací soud ve výroku II podle § 224 odst. 1 o. s. ř. a ust. § 142 odst. 2 o. s. ř., kdy žalovaná byla v obou stupních úspěšnější, ve spojení s ust. § 151 odst. 3 o. s. ř., dle něhož účastníku, který nebyl v řízení zastoupen zástupcem podle ust. § 137 odst. 2 o. s. ř. a který nedoložil výši hotových výdajů svých nebo svého jiného zástupce, přizná soud náhradu v paušální výši určené zvláštním právním předpisem. Paušální náhrada zahrnuje hotové výdaje účastníka a jeho zástupce; nezahrnuje však náhradu soudního poplatku. Pro stanovení poměru úspěchu a neúspěchu účastníků odvolací soud vycházel z porovnání tarifních hodnot jednotlivých nároků, kdy žalobce byl úspěšný stran zadostiučinění z titulu nepřiměřené délky řízení (tarifní hodnota 50 000 Kč) a žalovaná stran majetkové újmy a zadostiučinění z titulu samotného trestního stíhání (součet tarifních hodnot 163 690 Kč). Žalobce tak byl úspěšný v rozsahu 23 % předmětu řízení, žalovaná v rozsahu 77 %, a proto má žalovaná právo na 54 % (odečet neúspěchu žalované od jejího úspěchu; 77 – 23) náhrady nákladů řízení.
49. Náklady řízení žalované v řízení před soudem I. stupně ve výši 900 Kč představují tři režijní paušály dle ust. § 1 odst. 3 písm. a), c) vyhlášky č. 254/2015 Sb. (vyjádření k žalobě, účast na jednání, účast na vyhlášení rozsudku) ve výši 300 Kč za úkon dle ust. § 2 odst. 3 cit. vyhlášky. Žalované tak přísluší na náhradě nákladů řízení částka 486 Kč odpovídající 54 % jejich nákladů.
50. Náklady řízení žalované v odvolacím řízení ve výši 600 Kč představují dva režijní paušály dle ust. § 1 odst. 3 písm. a), c) vyhlášky č. 254/2015 Sb. (vyjádření k odvolání, účast při jednání odvolacího soudu) ve výši 300 Kč za úkon dle ust. § 2 odst. 3 cit. vyhlášky. Žalované tak přísluší na náhradě nákladů řízení částka 324 Kč odpovídající 54 % jejich nákladů.
51. O lhůtě k plnění ve výroku o nákladech řízení bylo rozhodnuto podle ust. § 211 a ust. § 160 odst. 1 část věty před středníkem o. s. ř., když ke stanovení lhůty delší či plnění ve splátkách neshledal odvolací soud důvod.

Poučení:

Protí tomuto rozhodnutí, vyjma rozhodnutí o nároku na náhradu škody spočívající v uhrazeném znalečném /proti němuž není dovolání přípustné (ust. § 238 odst. 1 písm. c) o. s. ř.)/ lze podat dovolání do dvou měsíců od doručení rozhodnutí k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu I. stupně, jestliže rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237, § 239 a § 240 odst. 1 o. s. ř.). Přípustnost dovolání je oprávněn